

WIESŁAW ŁASIŃSKI, ANNA KASZUBA

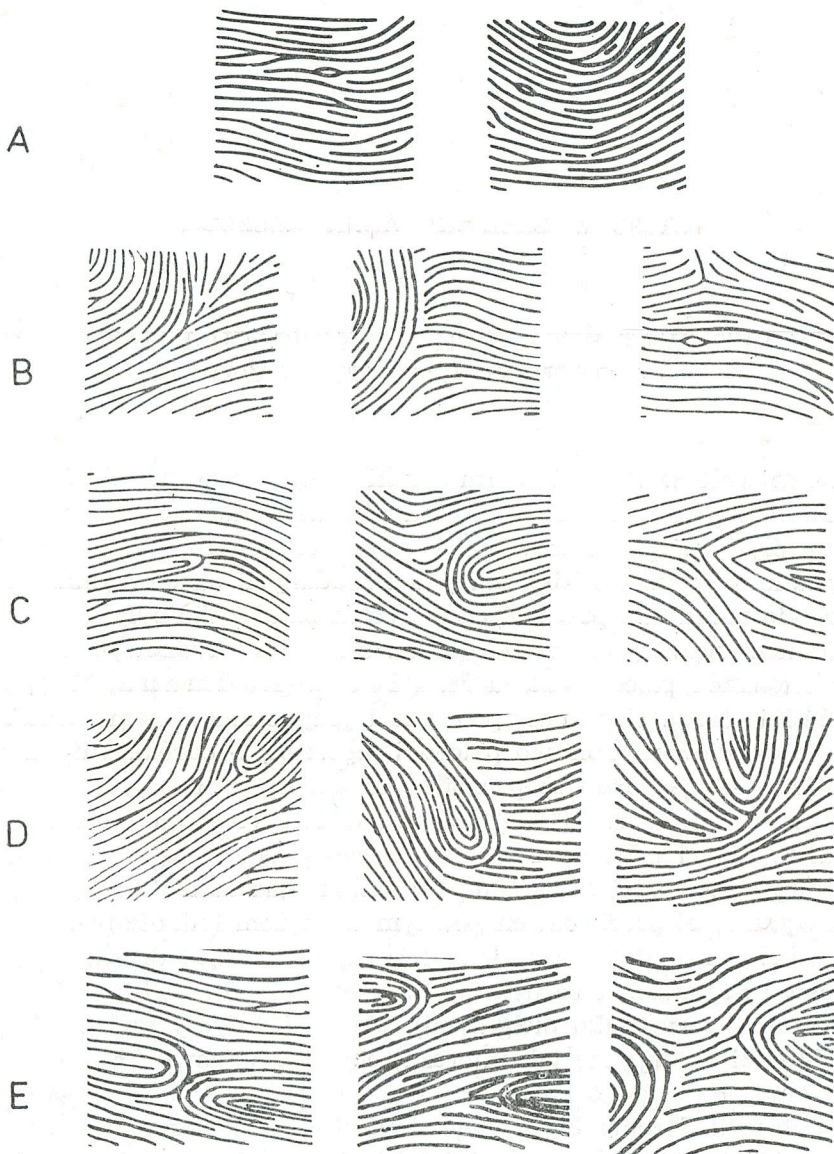
UKŁADY LISTEWK SKÓRNYCH NA KOŃCACH PALCÓW DŁONI (DONIESIENIE TYMCZASOWE)

Końcami palców w ujęciu dermatoglicznym nazywamy okolice ostatniego członka palców między układami listewek skórnych na opuszkach palców a płytkami paznokciowymi. O ile dermatoglify na opuszkach palców należą do najbardziej znanych i zbadanych na olbrzymim materiale, o tyle układy na pozostałych częściach palców nie były do tej pory przedmiotem większego zainteresowania. Układy na środkowych i podstawnych członkach palców badała M. Ploetz-Radmann [1937] i W. Łasiński [1955]. Natomiast pierwsze i jedyne znane nam doniesienia dotyczące układów na końcach palców (*fingertips*, w odróżnieniu od opuszek palców — *fingerballs*) pochodzą ze Szkoły Uniwersytetu w New Delhi (Indie). Sharma [1969] i Shri Ghanshyam Das Gupta dokonali analizy i podziału systematycznego układów tej okolicy [1974].

Z pracy doktorskiej Das Gupty (która była nam dostępna w oryginale) wynika, że przebadał on pod tym względem ludność rozmieszczoną u podnóża Himalajów na Kuomi Hills, a należącą do dwóch grup: Braminów i Rajputów, o różnym pochodzeniu. Jedna z nich jest tubylcza, a druga napływowa (jako pielgrzymi). Materiał dotyczy wyłącznie mężczyzn. Wyniki wydają się tak interesujące, że postanowiliśmy przebadać okolice ostatnich członków palców na materiale polskim. Okazuje się, że w tej dotąd niedocenianej okolicy stwierdza się znaczną różnorodność układów. Ich znajomość może mieć także i praktyczne znaczenie. Cytowani autorzy stwierdzili też znaczne różnice między dwoma porównywanymi grupami.

Sharma [1969] oraz Sharma i Das Gupta [1970] wyróżniają pięć typów układów, a w każdym z nich kilka podtypów.

Typ I charakteryzuje się równoległym, łukowatym przebiegiem listewek (rys. 1 A). Typ II cechuje przebieg zespołów listewek w trzech różnych kierunkach. Granicę między różnymi kierunkami wyznaczają promienie zbiegające się w trójramienniku (rys. 1 B). W typie III znajdujemy pętlę złożoną z różnej liczby listewek, ograniczoną trójramiennikiem (*ter-*

Rys. 1. Typy układów listewek skórnych na końcach palców dłoni wg. Ghanshyam Das Gupta

minal triradius). Pętla przebiega poprzecznie do długiej osi palca (rys. 1 C). Typ IV charakteryzuje się obecnością podobnej jak w typie III pętli, lecz biegnącej ukośnie do długiej osi palca (rys. 1 D). Typ V cechuje więcej niż jedna pętla, której towarzyszy więcej niż jeden trójramiennik (rys. 1 E).

W naszym badaniu zastosowaliśmy ten sam podział, by uzyskać porównywalność wyników. Z analizy przebadanego przez nas materiału

polskiego wyróżniliśmy dodatkowo typ I a, który cechuje się przebiegiem zespołów listewek w dwóch kierunkach. Pętli, opisanych przez autorów indyjskich w typie IV nie znaleźliśmy, a typ V spotkaliśmy tylko dwa razy w przebadanej przez nas grupie.

A oto wyniki naszego badania na materiale 372 osobników (3720 palców). Badanie dotyczy, podobnie jak na materiale hinduskim, wyłącznie mężczyzn. Tabela 1 obrazuje rozkład poszczególnych typów na palcach

Tab. 1. Układy listewek na końcach palców u Polaków

		Typ przebiegu listewek					
		I	Ia	II	III	IV	V
palec I	P	358	9	1	4	—	—
	L	360	10	2	—	—	—
	łącznie	718	19	3	4	—	—
palec II	P	356	7	2	7	—	—
	L	352	13	2	3	—	2
	łącznie	708	20	4	10	—	2
palec III	P	367	3	2	—	—	—
	L	367	3	1	1	—	—
	łącznie	734	6	3	1	—	—
palec IV	P	367	4	1	—	—	—
	L	365	4	—	3	—	—
	łącznie	732	8	1	3	—	—
palec V	P	362	3	6	1	—	—
	L	353	10	6	3	—	—
	łącznie	715	13	12	4	—	—

ręki prawej, lewej oraz obydwu rąk razem. Celem porównania wyników własnych z danymi Das Gupty obliczono liczbę łuków i pętli na końcach palców u osobników polskich. Rozkład tych wzorów na poszczególnych palcach ręki prawej i lewej przedstawiono w tabeli 2.

Tab. 2. Rozkład łuków (A) i pętli (L) na palcach prawej i lewej ręki u Polaków

Wzór na prawej i lewej ręce		Palce					Łącznie
		I	II	III	IV	V	
L	prawa	4	8	—	—	1	13
	lewa	2	4	1	1	3	11
A	prawa	85	50	91	95	45	366
	lewa	68	48	95	85	49	345

W zestawieniu wyników własnych z danymi autorów indyjskich, liczbę palców, na których stwierdzono obecność łuków i pętli traktowano ja-

ko 100%. Tabela 3 ukazuje procentowy rozkład łuków i pętli na końcach palców ręki prawej i lewej u Braminów, Rajputów i Polaków.

Układy dermatoglifów na końcach palców dłoni różnią się od spotykanych na opuszkach palców; są mniej regularne. Zdarzają się jednak pętłe różniące się od opisywanych na opuszkach palców. Charakteryzują się one małą liczbą tworzących je listewek.

Tab. 3. Porównanie częstości układów listewek skórnych na końcach palców u Braminów, Rajputów i Polaków
L-pętłe, A – łuki

Wzór na prawej i lewej ręce		Bramini	Rajpuci	Polacy
L	prawa	7,06	2,66	3,43
	lewa	7,20	2,66	3,09
A	prawa	92,94	97,34	96,57
	lewa	92,80	97,34	96,91

Interesujące to zagadnienie będzie przedmiotem dalszego badania na znacznie większym materiale.

PIŚMIENNICTWO

1. Ghanshyam Das Gupta A., *Dermatoglyphic Investigation on Configurational Complexes and Terminal Triradius on the Fingertip Area in Relationship with the ALW Configurational Complexes on Fingerballs*. Praca doktorska, maszynopis, Delhi 1974. * 2. Łasiński W., *Układ listewek skórnych na środkowych i podstawowych członkach palców dłoni*. *Przeł. Antrop.*, 1955, 21 1232. * 3. Ploetz-Radmann M., *Die Hautleistenmuster der unteren beiden Fingerglieder der menschlichen Hand*. *Zeitschr. f. Morph. u. Anthropol.*, 1937, 36, 2.

Zakład Anatomii Człowieka
Instytut Biologiczno-Morfologiczny
Wojskowa Akademia Medyczna
91-735 Łódź, ul. Źródłowa 52

RIDGE PATTERNS ON FINGERTIPS (A PRELIMINARY COMMUNICATION)

by WIESŁAW ŁASIŃSKI and ANNA KASZUBA

With the use of the classification proposed by G. Das Gupta the authors have examined frequency of various ridge patterns on fingertips i.e. in the region situated immediately below nails. Results of the examination carried on 372 Polish males are presented in tables.

SYSTEMES DE LAMES CUTANÉES AUX BOUTS DES DOIGTS (RAPPORT
PRELIMINAIRE)

par WIESŁAW ŁASIŃSKI, ANNA KASZUBA

En se basant sur le classement proposé par Ghanshyam Das Gupta les auteurs ont examiné la fréquence des systèmes particuliers de lames cutanées localisés aux bouts des doigts, c.à.d. entre la bulbe et l'ongle. Les études ont été faites sur 372 sujets masculins, Polonais. Les résultats ont été présentés dans les tableaux.

JÓZEF KARNIEWICZ

Z BADAŃ ZRÓŻNICOWANIA BUDOWY SOMATYCZNEJ CZOŁOWYCH POLSKICH I ZAGRANICZNYCH GIMNASTYKÓW

Badaniem objęto 50 najlepszych gimnastyków polskich — członków kadry olimpijskiej i narodowej (w tym również młodzieżowej), startujących w 1970 r. w klasie mistrzowskiej, pierwszej i drugiej, a ponadto 46 zawodników zagranicznych z Bułgarii, Francji, Czechosłowacji, NRD i ZSRR. Dla każdego z zawodników określono typ budowy wg A. Wankego. Wyniki są następujące:

	I	A	V	H	IA	IV	IH	AI	AV	AH	VI	VA	VH	HI	HA	HV
Polska	2				10	9	2	6			4	1	9	1	4	2
Bułgaria		1	1		3	2		3	1		1		2			
CSRS						7		1		1	1			1		
Francja	1					2			2		2					1
NRD						2		1			1		2			
ZSRR					1	1		3			2					
Razem <i>n</i>	3	1	1	0	14	23	2	14	3	1	11	1	13	2	4	3
(%)	3,1	1,0	1,0	—	14,6	24,0	2,1	14,6	3,1	1,0	11,5	1,0	13,5	2,1	4,2	3,1

Z tabeli wynika, że badani zawodnicy polscy i innych narodowości, uprawiający wyczynowo gimnastykę sportową reprezentują najczęściej typy mieszane.

Wyliczono także, metodą A. Wankego, składy somatyczne poszczególnych zespołów. Wystąpienie na pierwszym miejscu elementu A w zespole klasy drugiej

	Elementy somatyczne wg A. Wankego				Klasyfikacja zawodników wg systemu Kretschmera		
	I	A	V	H	Leptosom.	atletyczny	pykniczny
klasa mistrzowska	37,8	15,4	34,3	12,5	20,0	80,0	—
klasa pierwsza	43,0	19,3	20,2	13,5	44,4	55,6	—
klasa druga	26,4	29,5	19,3	24,8	66,7	33,3	—
ZSRR	41,3	23,3	19,5	15,0	14,4	85,6	—
NRD	35,6	12,1	34,2	18,1	50,0	50,0	—
Francja	33,9	30,9	18,1	17,1	12,5	87,5	—
Bułgaria	39,3	23,1	21,6	16,0	28,6	64,3	7,1
CSRS	42,5	18,4	24,4	14,7	54,5	45,5	—

wynika prawdopodobnie z faktu, że klasa ta reprezentuje najniższy poziom sportowy wśród wszystkich przebadanych zespołów. Klasyfikacji budowy ciała zawodników uprawiających gimnastykę sportową dokonano także według systemu Kretschmera, stosując zmodyfikowany schemat Curtiusa.

Podsumowując należy stwierdzić, że: 1) intensywne ćwiczenia wywierają wpływ na budowę zawodnika zmieniając jej typ, 2) w gimnastyce uprzywilejowani wydają się być osobnicy o przewadze cech elementu V oraz I wg Wankego, lub typu atletycznego wg E. Kretschmera.